Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

Ca la pastora de Gréixer

Guardiola de Berguedà

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	Al nucli de Gréixer
Emplaçament	darrere de la quadra de Gréixer i de "Cal Josepó"
Alçada:	1111

Coordenades:

Latitud:	42.28546
Longitud:	1.84842
UTM Est (X):	405056
UTM Nord (Y):	4682113

Classificació

Número de fitxa	08099-229
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Jaciment arqueològic
Estil / època:	Modern Popular
Segle	XVII-XIX
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	Només es pot veure la part superior dels murs est, oest i la testera del mur nord integrat en un marge de terrassa ment
Protecció	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08098A00100007
Fitxes associades:	Sant Andreu de Gréixer Essenser de Sant Andreu Cal Josepó de Gréixer
Autoria de la fitxa	Pere Cascante i Torrella
Data de registre de la fitxa:	dt., 12/12/2017 - 01:00

Descripció

Ruïnes d'una casa coneguda amb el nom de "Ca la Pastora" i documentada segons els padró d'habitants del nucli de Gréixer. Es tracta d'una construcció avui sepultada i reblerta per emprar el seu perímetre com a zona de conreu i pastura. Pel que encara es pot endevinar aquesta construcció hauria tingut una planta més aviat rectangular ambuna fisonomia molt similar a la resta de cases del nucli de Gréixer composta per una planta baixa, un primer pis i unes golfes amb el carener perpendicular a la façana principal orientada a sud. Actualment encara es pot observar encastat i formant part del terrassa ment d'un marge, el mur tester de la banda oest conservat en l'alçada del carener amb els pendents de la coberta encara visibles en el marge. L'aparell és de carreus molt irregulars de pedra rogenca mal treballada i escairada, unida amb argila i argamassa de calç i fragments de llosa i de pedra a trenca junt. S'hi endevinen també els encaixos de les bigues de fusta i dels colomers de la darrera planta. Els murs de llevant i ponent s'identifiquen encara en el marge modern però estan completament sepultats per aquest potent rebliment de terra. Tampoc s'aprecia amb claredat el mur de migdia.

Observacions:

Casa que conserva pràcticament tota la seva alçada dels murs; especialment el de tramuntanta que manté tota la seva alçada originària gràcies a un potent i important aportació de terres que rebleix completament el seu perímetre per emprar-ho com a terreny de pastura i només es poden endevinar els seus coronaments. Per l'aparell constructiu sembla correspondre amb una construcció d'època moderna sense descartar la possibilitat que sigui més antiga.

Història

El nucli de Gréixer aniria lligat amb les esglésies de Sant Nazari i sobretot sant Andreu. Es documenta en temps del prevere Daguí una petita cel·la que passà a dependre de Ripoll. En l'acta de consagració del monestir de Sant Llorenç el 983. En coneixem un document del 949 que el bisbe Rodolf d'Urgell , dóna al monestir de Sant Llorenç un mas amb un molí i amb quatre peces de terra i dues vinyes situat dins el comtat de Cerdanya a la vall de Brocà a les rodalies de Bagà i al riu de Gréixer. "Et est in ipso manso, cum ipso molino et cum quatuor precias de terra et duas vineas, in comiutatu Ceritaniense in valle Brocanense, in apendicum Bagada ad ipso rivo Garaeixer·". Aquest referència localitzada per Mn. Serra i Vilaró en els documents de ACA. Monacals d'Hisenda, Vol 801. Afrontava amb Coma de Calls, figuera qui est ad ipsum, in via qui pergit de Portella i in loco ubi vocatur Pujol". Aquestes afrontacions són perdudes llevat de la Portella que seria el camí ral de coll de Jou. Entendríem com a Gréixer la zona esmentada i també la casa de Cal Tinent i el molí de Rigoreixer que ja ens apareix i que s'ha pogut localitzar darrera l'estret de Malgrau. Posteriorment el lloc de Gréixer ens surt citat nombroses vegades en els documents de les baronies de Bagà. Coneixem un fogatge de 1385 a través d'un cobrador de focs el qual esmenta un total de 4 focs a la parròquia de Gréixer i altres tants al lloc anomenat el Bac per valor d'un florí. Cada foc equivalia amb una llar o casa que hi podia haver entre 4 o 5 persones. Aquesta xifra ens coincideix amb les cases que hi han al nucli. El lloc del Bac es podria referir a la obaga de Millares, Cal tinent o molí. També ens surt referenciat el 1346 quan es fa un inventari d'una de les cases que ens dona entendre com estaven distribuïdes quants objectes hi havia. Els inventaris corresponen en documents de molta importància per saber els objectes i pertinences que hi havia en cada llar. En el cas de la baronia de Pinós en conservem nombrosos tant de cases de Bagà com també de Gréixer.Deu anys més tard s'esmenta "adobar lo pont de Greixa" relacionat amb un dels ponts esmentats a les fitxes 141 i 1433. També es té constància en documents posteriors i de 1666 que esmenten el lloc de Gréixer juntament amb Millerès, escriu i Hospitalet en temes relacionats amb les pastures. Consta que fixaven el nombre d e bestiar que podien tenir els masos de Millerès, Greixa,

Escariu i Hospitalet i també el temps que els bestiar de la vila es podia estar en aquests masos quan anava a pasturar a la muntanya comuna. Al llarg del segle XVIII degué patir algunes reformes com ho testimonien la llinda d'alguna de les seves cases La casa de Ca la Pastora i gràcies a la documentació facilitada per Maria Gracia Ponça ,en coneixem el padró d'habitants i de les famílies que hi habitaren des de 1880 fins 1897. Al no trobar noves i empedronaments entenem que estava ja abandonada a finals del segle XIX. Les famílies que hi residiren en aquests moments erenJosefa Forgas, Maria Casals i Josep Casals, fill i el 1898 eren Josefa Espel, vúida. Tanmateix aquesta darrera i al ser la única persona que hi residia cognominà el nom de la casa amb el de "Pastora" ja que la manera de viure dels habitants de Gréixer eren les pastures.

Bibliografia

BOLÓS MASCLANS, J; PAGÈS, M (1996). El monestir de Sant Llorenç prop Bagà. Artestudi. Barcelona p- 74 i 182.CABALLE CANTALAPIEDRA, FRANCESC (2009). Les empremtes del camí ral de Bagà. Associació Medieval de Bagà SERRA I VILARÓ, JOAN (1989). Baronies de Pinós i Mataplana. Investigació als seus arxius. Vol II i III. VILADËS LLORENS, RAMON (1996). Les muralles de Bagà al segle XIV. Àmbit de Recerques del Berguedà. Padró d'habitants de Gréixer (Inèdit). Facilitat per Maria Gracia Ponsa.

